

RAAD VAN STATE, AFDELING ADMINISTRATIE.

A R R E S T

**nr. 128.621 van 1 maart 2004
in de zaak A. 52.444/IX-358.**

In zake :   de NV DENKAVIT BELGIË,
die woonplaats kiest bij
advocaat M. GEYSEN,
kantoor houdende te ANTWERPEN,
Hemelstraat 5

tegen :

de Belgische Staat, vertegenwoordigd door de minister van
Economische Zaken, thans de minister van Economie, Energie,
Buitenlandse Handel en Wetenschapsbeleid,
die woonplaats kiest bij
advocaat A. HOUTEKIER,
advocaat bij het Hof van Cassatie,
kantoor houdende te MECHELEN,
Battelse Steenweg 95.

DE R A A D V A N S T A T E, I X e K A M E R,

Gezien het verzoekschrift dat de NV DENKAVIT BELGIË op
22 juni 1993 heeft ingediend om de nietigverklaring te vorderen van artikel 2 van het
ministerieel besluit van 20 april 1993 houdende bijzondere bepalingen inzake prijzen,
“in ieder geval voor zover dit artikel een prijskennisgevingsprocedure voorschrijft
met betrekking tot de prijzen, in het productie- en het groothandelsstadium, van
samengestelde diervoeders (mengvoeders) die vallen onder de toepassing der EEG-
verordeningen waarbij de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector
melk- en zuivelproducten respectievelijk in de sector granen wordt geregeld”;

Gezien de regelmatig gewisselde memories van antwoord en van
wederantwoord;

Gezien het verslag opgemaakt door eerste auditeur afdelingshoofd,
P. DE WOLF;

Gelet op de beschikking van 11 juni 1997 die de neerlegging ter
griffie van het verslag en van het dossier gelast;

Gelet op de kennisgeving van het verslag aan partijen en gezien de
regelmatig gewisselde laatste memories;

Gelet op de beschikking van 22 januari 2004 waarbij de
terechtzingting bepaald wordt op 16 februari 2004;

Gehoord het verslag van staatsraad A. VANDENDRIESSCHE;

Gehoord de opmerkingen van advocaat M. GHEYSEN, die
verschijnt voor de verzoekende partij, en van advocaat A. HOUTEKIER, die
verschijnt voor de verwerende partij;

Gehoord het eensluidend advies van eerste auditeur-afdelingshoofd
P. DE WOLF;

Gelet op titel VI, hoofdstuk II, van de wetten op de Raad van
State, gecoördineerd op 12 januari 1973;

Overwegende dat het bestreden hoofdstuk II van het ministerieel
besluit van 20 april 1993 houdende bijzondere bepalingen inzake prijzen, dat zijn
rechtsgrond vindt in de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische
reglementering en de prijzen, luidt als volgt :

“HOOFDSTUK II.- Prijskennisgevingsprocedure

Art. 2. §1. De onderneming waarvan de totale omzet van het laatste boekjaar
hoger ligt dan 300 miljoen frank exclusief BTW, brengt elke wijziging van haar

verkoopprijzen ter kennis aan de Prijzendienst (...) uiterlijk op de eerste dag van het toepassen ervan.

§2. Deze kennisgeving omvat de volgende gegevens:

- de aktuele prijzen;
- de nieuwe prijzen;
- de procentuele aanpassingen;
- de exacte toepassingsdatum.”

Overwegende dat het ministerieel besluit van 20 april 1993 het ministerieel besluit van 24 juni 1988 houdende verplichting tot aangifte der prijsverhogingen vervangen heeft; dat laatstgenoemd ministerieel besluit door de Raad van State bij arrest nr. 39.244 van 28 april 1992 vernietigd is “in de mate dat het van toepassing is, in het productie- en groothandelsstadium, op samengestelde diervoeders die vallen onder de toepassing der EEG-verordeningen waarbij de gemeenschappelijke ordening der markten in de sector melk- en zuivelproducten en in de sector granen wordt geregeld”;

Overwegende dat verzoekster een onderneming is die, voornamelijk, samengestelde diervoeders welke onder de Europese gemeenschappelijke landbouwmarktordening vallen, vanuit Nederland invoert en op de Belgische markten die voeders in het groothandelscircuit verhandelt; dat buiten betwisting staat dat zij een omzet heeft die haar binnen het toepassingsveld brengt van de bestreden bepaling;

2.1. Overwegende dat verzoekster in een eerste middel de schending aanvoert van artikel 2, § 4, van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen, doordat de kennisgevingsprocedure, waarvan sprake in de bestreden bepaling, ook van toepassing is op producten die vallen onder een Europese landbouwmarktordening, terwijl de genoemde bepaling nooit de rechtsgrond kan vormen voor de vaststelling van modaliteiten inzake prijsreglementering voor dergelijke producten, aangezien nationale maatregelen inzake prijsreglementering, die “een (tijdelijke) belemmering op het prijsvormingsmechanisme van de betrokken producten inhouden”, niet geoorloofd zijn wanneer zij

toegepast worden op producten die vallen onder een Europese gemeenschappelijke marktregeling;

Overwegende dat verzoekster in een tweede middel aanvoert dat, in de mate dat de bestreden kennisgevingsprocedure ook van toepassing is op producten die, in het productie- en groothandelsstadium, vallen onder de EEG-verordeningen waarbij een gemeenschappelijke landbouwwordening wordt geregeld, zij ook de Europese regelgeving miskent, meer bepaald de verordeningen die deze gemeenschappelijke landbouwwordening regelen; dat zij in dat verband toelicht dat het Hof van Justitie reeds aangenomen heeft dat een nationale prijsreglementering die een administratieve goedkeuring van een prijswijziging voorschrijft en, meer nog, een eenzijdige meldingsplicht instelt, ingaat tegen de Europese regelgeving aangezien zij tijdverlies met zich brengt en een afschrikkende effect heeft;

2.2. Overwegende dat de verwerende partij daar op antwoordt dat het lot van het eerste middel afhangt van het gegrond bevinden van het tweede middel; dat zij op dat tweede middel het volgend antwoord geeft: Het Hof van Justitie verbiedt maatregelen die ingrijpen op het communautair vastgesteld prijsvormingsmechanisme, maar de lidstaten hebben ter zake nog een residuaire bevoegdheid; de bestreden bepaling bevat niets meer dan een kennisgevingsverplichting aangaande de verkoopprijs van op de Belgische markt verhandelde producten; die verplichting is niet gelijk te stellen met een prijsverhogingsaanvraag, zij vereist geen enkele voorafgaande toelating van de administratie op de prijswijziging toe te passen en zij maakt geen onderscheid tussen inlandse en buitenlandse producten; in die zin gaat zij niet in tegen de artikelen 38 tot 41 van het EG-verdrag en de verordeningen inzake granen en melk- en zuivelproducten en heeft zij geen enkele invloed op het vormingsmechanisme van de prijzen; de Belgische overheid is bevoegd gebleven voor de prijsvorming en de prijscontrole op het niveau van de detailhandel en de bestreden kennisgeving is bedoeld om de prijsvorming in de detailhandel te kunnen controleren; in dat kader is de opgelegde kennisgevingsverplichting een maatregel die in verhouding staat tot het nagestreefde doel; dat zij met betrekking tot het eerste middel betoogt dat het arrest van de Raad

van State, nr. 39.244 van 28 april 1992, aangaande het ministerieel besluit van 24 juni 1988, niet naar het onderhavige geval getransponeerd kan worden aangezien er slechts in de kennisgeving van een prijswijziging wordt en dat het Hof van Justitie de residuaire bevoegdheid van de nationale regelgever steeds heeft erkend;

2.3. Overwegende verzoekster in haar memorie van wederantwoord vooreerst repliceert dat beide middelen uitgaan van de gedachte dat geen nationale prijsreglementeringsmaatregelen toegelaten zijn wanneer er op EG-vlak voor die producten een gemeenschappelijke marktordening uitgewerkt is, maar dat het eerste middel stoelt op de schending van de wet van 22 januari 1947, die de verwerende partij alleen toelaat modaliteiten uit te werken die nodig zijn voor de toepassing van “geoorloofde prijsreglementeringsmaatregelen” die in het prijsvormingsmechanisme ingrijpen, terwijl het tweede middel stoelt op de schending van het Europees recht doordat het Hof van Justitie geen maatregelen toelaat die, al gaat het om in acht te nemen formaliteiten, ingrijpen op het prijsvormingsmechanisme;

Overwegende dat verzoekster dan met betrekking tot het eerste middel herhaalt dat de verwerende partij in artikel 2, § 4 van de wet van 22 januari 1945 alleen de bevoegdheid vindt om modaliteiten vast te stellen ten aanzien van ‘geoorloofde’ maatregelen inzake prijsreglementering; dat zij uit het advies dat de afdeling Wetgeving van de Raad van State bij de bestreden bepaling heeft gegeven, afleidt dat de verwerende partij enkel bevoegd is om modaliteiten uit te vaardigen die “productgebonden” zijn, dit wil zeggen dat zij betrekking hebben op de producten waarvoor een maatregel van marktordening of prijsbeheersing nodig is -wat dus niet het geval zou zijn voor producten waarvoor een gemeenschappelijke marktordening nationale maatregelen verbiedt-; dat zij het argument dat de kennisgeving noodzakelijk zou zijn voor de toepassing en de uitvoering van maatregelen in de detailhandel als volgt weerlegt: veevoeders worden niet op het niveau van de detailhandel verhandeld (een landbouwer is geen consument, maar een ondernemer); een prijskennisgevingsprocedure voor producten die in de detailhandel worden verhandeld belet de detailhandelaar niet de prijzen uit de voorafgaande verhandelingsfasen van het goed door te rekenen; indien het enkel de bedoeling van de verwerende

partij is om op de hoogte te blijven van de variaties die de prijs van producten welke onder een Europese marktregeling vallen in het productie- en groothandelsstadium ondergaat, dan is de maatregel kennelijk buiten verhouding tot het doel dat ermee wordt nagestreefd;

Overwegende dat verzoekster met betrekking tot het tweede middel nog in wezen herhaalt dat de rechtspraak van het Hof van Justitie geen onderscheid maakt tussen maatregelen die ingrijpen op de prijszetting en maatregelen die maatregelen met een zuiver informatief karakter;

2.4. Overwegende dat de bevoegde auditeur in zijn verslag tot het besluit gekomen is dat het eerste middel gegrond is, aangezien de wet aan de minister niet toelaat om personen die niet het voorwerp uitmaken van de overwogen maatregel te verplichten bepaalde informatie te verschaffen; dat de verwerende partij in haar laatste memorie niet betwist dat het middel die draagwijdte heeft;

Overwegende dat de verwerende partij in haar laatste memorie wel herhaalt dat, zo de lidstaten van de Europese Gemeenschap geen prijsregelende bevoegdheid hebben voor landbouwproducten waarvoor op het niveau van de productie en de groothandel een Europese regeling bestaat, zij die bevoegdheid nog wel bezitten op niveau van de kleinhandel en de verbruiker en dat het met het oog op de uitoefening van die bevoegdheid nodig is dat zij de prijzen op het niveau van de productie en de groothandel moeten kennen; dat zij betwist dat die inlichtingen even duidelijk en eenvoudig van de detailhandel te verkrijgen zijn en dat in ieder geval het bestaan van die mogelijkheid nog niet inhoudt dat het bestreden voorschrift strijdig is met de wet van 22 januari 1945; dat zij besluit dat het bestreden voorschrift ook het evenredigheidsbeginsel niet schendt, aangezien er enkel een kennisgevingverplichting -geen prijverhogingsaanvraag- wordt ingesteld die overigens beperkt is tot de kennisgeving van de verkoopprijs;

2.5.1. Overwegende dat artikel 1, §1, eerste lid, van de wet van 22 januari 1945 betreffende de economische reglementering en de prijzen, het verbod

instelt om op de nationale markt producten, grondstoffen, eet- of koopwaren of dieren te verhandelen tegen een prijs die hoger is dan de maximum-verkoopprijs vastgesteld krachtens deze wet; dat artikel 2, § 2, van de wet de minister die de Economische Zaken in zijn bevoegdheid heeft toelaat de maximumprijzen voor de bedoelde producten vast te stellen; dat artikel 2, § 4, luidt als volgt :

“De minister tot wiens bevoegdheid de economische zaken behoren, kan alle modaliteiten uitvaardigen die nodig zijn voor de toepassing en de uitvoering van het bepaalde in de artikelen 1 en 2, met name de prijsverhogingsaangifte.

Hij kan zich al het nodige bewijsmateriaal doen ter hand stellen voor het onderzoek van de ingediende prijsverhogingsaanbestedingen.

Meer bepaald kan hij voorschrijven dat de door hem aangestelde ambtenaren en agenten zonder verplaatsing mededeling moeten krijgen van alle boeken, registers en andere boekingsstukken, waarvan het bijhouden door of krachtens wettelijke bepalingen is voorgeschreven.

(...).”;

2.5.2. Overwegende dat de verwijzing naar de prijsverhogingsaangifte in fine van het eerste lid evenals het tweede en het derde lid in de wet ingevoegd zijn bij de wet van 30 juli 1971; dat uit de parlementaire voorbereiding van die wet blijkt dat de regering met die toevoeging de moeilijkheid wenste op te lossen die bestond in het gebrek aan objectieve inlichtingen waarover de minister beschikte wanneer hij in het kader van zijn prijsbeleid algemene of individuele maatregelen wenste te nemen, door hem de bevoegdheid te verlenen alle nodige inlichtingen te eisen en te verkrijgen dat de ambtenaren van het ministerie ter plaatse onderzoeken zouden kunnen doen (Parl. Doc. Kamer, 1970-1971, stuk 966/7, p. 3; Parl. Doc. Senaat, 1970-1971, stuk 682, p. 4);

2.5.3. Overwegende dat, zo artikel 2, § 4, van de wet de minister van Economische Zaken duidelijk toelaat gegevens op te vorderen bij de ondernemingen tegenover wie hij een wettelijke maatregel overweegt, uit die bepaling toch niet onomstotelijk blijkt dat de minister ook inlichtingen mag opeisen bij ondernemingen die niet het voorwerp vormen van de maatregel die in voorbereiding is; dat ook de parlementaire voorbereiding dergelijke extensieve lezing van de wet niet toelaat; dat het door de verwerende partij ingeroepen argument dat de regeling van de

detailprijzen vereist dat de prijzen in het stadium van de productie en de groothandel bekend zijn, op zich de extensieve interpretatie van de wet niet verantwoordt, aangezien niet aangetoond wordt dat die informatie onmogelijk op een objectieve manier te verkrijgen is bij de detailhandelaar, meer bepaald door inzage bij hem van de boeken en registers die hij krachtens de wet moet bijhouden;

2.5.4. Overwegende dat buiten betwisting staat dat de producten die de verzoekende partij in de handel brengt onder een Europese gemeenschappelijke prijsregeling vallen en dat verzoekster op dat vlak derhalve niet het voorwerp kan uitmaken van een nationale maatregel op het vlak van de prijzen; dat met het bestreden besluit verzoekster verplicht wordt elke wijziging aan de verkoopprijzen van de producten die onder een gemeenschappelijke marktregeling vallen bij het ministerie kenbaar te maken met opgave van de actuele prijs, de nieuwe prijs, de procentuele aanpassing en de exacte toepassingsdatum; dat evenwel artikel 2, § 4, van de wet van 22 januari 1945 geen rechtsgrond biedt om de ondernemingen die niet het voorwerp uitmaken van de beoogde maatregel te dwingen om bepaalde mededelingen te doen; dat het eerste middel gegrond is,

B E S L U I T :

Artikel 1.

Vernietigd wordt artikel 2 van het ministerieel besluit van 20 april 1993 houdende bijzondere bepalingen inzake prijzen.

Artikel 2.

De kosten van het beroep, bepaald op 99,16 euro, komen ten laste van de Belgische Staat.

Artikel 3.

Dit arrest zal bij uittreksel in het Belgisch Staatsblad worden bekendgemaakt op dezelfde wijze als het vernietigde besluit.

Aldus te Brussel uitgesproken in openbare terechtzitting, op een maart 2000 en vier, door de IXe kamer, die was samengesteld uit :

de HH.	J. DE BRABANDERE,	kamervoorzitter,
	L. HELLIN,	staatsraad,
	A. VANDENDRIESSCHE,	staatsraad,
Mevr.	V. WAUTERS,	griffier.

De griffier,

De voorzitter,

V. WAUTERS.

J. DE BRABANDERE.